

Міністерство освіти і науки України
Бердянський державний педагогічний університет
Факультет дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Кафедра соціальної роботи та інклюзивної освіти

«Затверджую»

Голова вченої ради

Факультету дошкільної, спеціальної та
соціальної освіти

доцент Євгенія ЛИНДИНА
протокол № 10 від «25» червня 2024 р.

ПРОГРАМА
атестаційного екзамену
спеціальності 231 Соціальна робота
освітнього ступеня: магістр
форма навчання: денна

2024 рік

Програма атестаційного екзамену зі спеціальності 231 «Соціальна робота» складена на основі освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» спеціальності 231 Соціальна робота освітнього ступеню «магістр» та положень «Про організацію освітнього процесу в Бердянському державному педагогічному університеті», «Про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про внутрішню систему забезпечення якості освітньої діяльності Бердянського державного педагогічного університету», «Про академічну доброчесність у Бердянському державному педагогічному університеті», «Про використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі Бердянського державного педагогічного університету».

Укладачі: к. пед. наук, доценти Катерина ПЕТРОВСЬКА, Анастасія ТУРГЕНЄВА.

Програма атестаційного екзамену обговорена та затверджена на засіданні кафедри соціальної роботи та інклюзивної освіти протокол № 9 від «24» травня 2024 р.

Завідувач кафедри
к. пед. наук., доцент

Катерина ПЕТРОВСЬКА

Програма атестаційного екзамену схвалена методичною радою Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Протокол № 9 від «13» червня 2024 р.

Голова ради _____ Олена СТАРИНСЬКА

Програма атестаційного екзамену затверджена вченою радою Факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти
Протокол № 10 від «25» червня 2024 р.

Голова ради _____ Євгенія ЛИНДІНА

Зміст

1. Пояснювальна записка
2. Зміст екзамену
3. Питання до екзамену
4. Критерії оцінювання
5. Список рекомендованої літератури

1. Пояснювальна записка

Атестаційний екзамен укладений на основі освітніх компонент ОПП: соціальна робота в громаді, трендспоттінг в соціальній роботі, організація роботи з різними соціальними групами, безпека дітей та молоді в кіберпросторі, коучинг в соціально-педагогічній роботі, проектування та організація інклюзивного середовища, проєктні технології в соціально-педагогічній роботі, соціальна робота у сфері паліативної допомоги, супервізія в соціальній роботі.

Мета атестаційного екзамену полягає у перевірці досягнень результатів навчання, визначених освітньою-професійною програмою спеціальності 231 Соціальна робота, визначенні рівня готовності випускників до самостійної професійної діяльності. Головною функцією цього виду контролю є забезпечення зворотного зв'язку, під час якого з'ясовується ступінь відповідності досягнутих підсумкових результатів функціонування навчальної системи прогнозованій меті, оцінювання намічених завдань і планів, обґрунтування шляхів подальшого вдосконалення освітнього процесу.

Основні результати навчання і компетентності згідно з вимогами освітньо-професійної програми:

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач	Програмні результати навчання	Найменування навчальних дисциплін
ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.	ПРН-5 Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.	Соціальна робота в громаді
СК-2 Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.	ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.	
СК-8 Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.	ПРН-17 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.	
ЗК-8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.	Трендспоттінг в соціальній роботі
СК-4 Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.	ПРН-16 Розробляти соціальні проєкти на високопрофесійному рівні.	

<p>ЗК-9 Навички міжособистісної взаємодії.</p>	<p>ПРН-10 Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.</p>	<p>Організація роботи з різними соціальним групами</p>
<p>СК-2 Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.</p>	<p>ПРН-2 Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.</p>	
<p>СК-10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.</p>	<p>ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.</p>	
<p>ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>	<p>ПРН-5 Збирати та здійснювати кількісний і якісний аналіз емпіричних даних.</p>	<p>Безпека дітей та молоді в кіберпросторі</p>
<p>СК-3 Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проектувати та моделювати соціальні ситуації.</p>	<p>ПРН-10 Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.</p>	
<p>СК-16 Здатність упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.</p>	<p>ПРН-20 Упроваджувати результати наукового пошуку в практичну діяльність.</p>	
<p>ЗК-9 Навички міжособистісної взаємодії.</p>	<p>ПРН-10 Аналізувати соціальний та індивідуальний контекст проблем особи, сім'ї, соціальної групи, громади, формулювати мету і завдання соціальної роботи, планувати втручання в складних і непередбачуваних обставинах відповідно до цінностей соціальної роботи.</p>	<p>Коучинг в соціально-педагогічній роботі</p>
<p>СК-4 Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи.</p>	<p>ПРН-15 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.</p>	

<p>СК-5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.</p>	<p>ПРН-17 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.</p>	
<p>ЗК-10 Здатність працювати в команді.</p>	<p>ПРН-11 Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.</p>	<p>Проектування та організація інклюзивного середовища</p>
<p>СК-12 Здатність до критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства.</p>	<p>ПРН-12 Оцінювати соціальні наслідки політики у сфері прав людини, соціальної інклюзії та сталого розвитку суспільства, розробляти рекомендації стосовно удосконалення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи.</p>	
<p>ЗК-2 Здатність розробляти і управляти проектами.</p>	<p>ПРН-7 Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.</p>	<p>Проектні технології в соціально-педагогічній роботі</p>
<p>ЗК-3 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>	<p>ПРН-1 Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p>	
<p>СК-10 Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних проблем через упровадження соціальних інновацій.</p>	<p>ПРН-13 Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.</p>	
<p>СК-15 Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій.</p>	<p>ПРН-19 Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проекти і технології.</p>	
<p>ЗК-7 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>	<p>ПРН-6 Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для професійного зростання, опановувати її, засвоювати та продукувати нові знання, розвивати професійні навички та якості.</p>	<p>Соціальна робота у сфері паліативної допомоги</p>

<p>СК-9 Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефахівців.</p>	<p>ПРН-17 Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.</p>	
<p>ЗК-3 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>	<p>ПРН-1 Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.</p>	<p>Супервізія в соціальній роботі</p>
<p>СК-14 Здатність до ефективного менеджменту організації у сфері соціальної роботи.</p>	<p>ПРН-4 Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.</p>	
<p>СК-6 Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.</p>	<p>ПРН-15 Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.</p>	

Відповідно до програми атестаційного екзамену складено 30 білетів, що включають по одному теоретичному та методичному питанню з освітніх компонент освітньо-професійної програми «Соціальна педагогіка» циклу професійної підготовки й завдання прикладного характеру.

2. Зміст атестаційного екзамену

Соціальна робота в громаді

Сучасні підходи до розуміння громади. Актуальність соціальної роботи в громаді. Уявлення про громаду: поняття, ознаки, моделі. Сутність, типологія, структура громади. Конституційно-правові засади місцевого самоврядування в Україні. Правові основи соціальної роботи в громаді. Підготовка до розвитку громадського самоврядування. Децентралізація влади: проблеми впровадження. Роль соціального працівника в реалізації державної соціальної політики.

Історичні аспекти розвитку соціальної підтримки в громаді. Досвід життєдіяльності громади в Україні. Роль українських братств у громаді. Селянська громада як джерело підтримки. Соціальна відповідальність. Традиційні форми взаємодії членів громади. Вплив «Громади» та «Просвіти» на розвиток соціальної роботи за місцем проживання. Зарубіжний досвід життєдіяльності громади. Суспільні благодійні рухи Англії та США. Особливості устрою та функціонування територіальних громад країн – членів Європейського Союзу. Досвід соціальної роботи за місцем проживання в інших країнах.

Теоретичні основи соціальної роботи в громаді. Сучасні підходи до розуміння громади зарубіжних авторів (Р. Уоррен, С. Шонберг та ін.). Сучасні підходи до розуміння громади вітчизняних авторів. Організація роботи в громаді: мета, завдання, зміст, форми. Напрями, моделі і тактики соціальної роботи в громаді. Методи соціальної роботи в громаді.

Громада як чинник соціального впливу на особистість. Територіальна громада і соціалізація особистості. Громада як місце соціального буття особистості: види, показники територіальної громади. Соціальний паспорт громади. Особливості соціальної роботи в сільській місцевості. Специфіка соціально-педагогічної діяльності на міській території. Українське законодавство про соціальні послуги населенню. Значення догляду в громаді. Принципи догляду в громаді. Організація догляду в громаді. Мережа соціальних служб щодо задоволення різноманітних потреб клієнтів. Роль соціального менеджера в плануванні догляду за місцем проживання.

Технологічні аспекти соціальної роботи в громаді. «Класичні» моделі соціальної роботи: місцевого розвитку, соціального планування, соціальної дії. Параметри, характеристика. Роль соціального працівника в запровадженні моделей соціальної роботи. Характеристика тактик співпраці, кампанії, протистояння. Особливості застосування кожної тактики. Роль коаліції в процесі впровадження змін в громаді. Лобіювання як спосіб відстоювання інтересів громади.

Ресурсне забезпечення соціальної роботи в громаді. Класифікація ресурсів. Розробка та впровадження соціальних проєктів на локальному рівні. Роль партнерства в організації соціальної роботи на рівні громади. Значення соціального капіталу. Поняття «ініціативи» в соціальній роботі. Роль молодіжних ініціатив. Паспорт соціальних ініціатив молоді Запорізького регіону.

Трендспоттінг в соціальній роботі

Трендспоттінг як основа прогнозування професійного майбутнього фахівця із соціальної роботи. Поняття „тренд”. Роль трендів у прогнозуванні розвитку різних сфер життєдіяльності людини та суспільства. Поняття „професійне майбутнє” та основні

способи прогнозування професійного майбутнього сучасних фахівців. Роль трендспоттингу в прогнозуванні професійного майбутнього. Трендспоттинг як процес моніторингу, виявлення трендів. Трендхантинг як збір інформації в середовищі потенційних споживачів. Основні інструменти трендхантингу.

Основні тренди в соціальній роботі та соціально-педагогічній діяльності. Тренди у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи. Тренди в освіті і соціально-педагогічній діяльності. Форсайт як комплексний підхід прогнозування трендів у соціальній роботі. Професії майбутнього. Фріланс як тренд трудової зайнятості. Прекаризація сучасного ринку праці.

Конкурентоздатний фахівець соціальної сфери у XXI столітті: основні вимоги та шляхи досягнення. Поняття „конкуренція”, „конкурентоздатність особистості”. Основні вимоги до конкурентоздатного фахівця у XXI ст. Внутрішні та зовнішні чинники досягнення конкурентоздатності майбутніх фахівців. Основні напрями діяльності з підвищення власної конкурентоспроможності.

Тренди професійного спілкування у діяльності фахівця із соціальної роботи. Культура мережевого спілкування. Нетворкінг як сучасний тренд професійного спілкування. Правила нетворкінгу. SMM нетворкінг.

Форми та методи проектування професійної кар’єри. Поняття „кар’єра”. Класифікації кар’єр. Моделі кар’єрного розвитку професіоналів. Етапи кар’єрного розвитку. Стратегія і тактика побудови кар’єри. Самоменеджмент у контексті побудови власної кар’єри.

Персональний бренд та само презентація у діяльності фахівця із соціальної роботи. Персональний бренд сучасного фахівця. Технології створення персонального бренду. Самопрезентація в професійному середовищі: сутність, функції. Технології самопрезентації. Методи самопрезентації. Резюме. Мотиваційний лист. Співбесіда. Візитка. Самопрезентація у віртуальному середовищі.

Організація роботи з різними соціальними групами

Теоретичні засади соціальної роботи з різними групами клієнтів. Історичні аспекти становлення роботи зі спеціальними групами клієнтів, сучасні тенденції соціально-педагогічної роботи з особливими групами клієнтів у різних країнах світу. Орієнтація на потреби клієнта та його ресурси як провідний принцип соціально-педагогічної діяльності. Основні положення Закону України «Про соціальні послуги». Стандарти надання соціальних послуг різним групам клієнтів. Поняття стигми, стигматизації та дискримінації. Причини, що викликають стигматизацію та дискримінацію окремих категорій клієнтів. Наслідки стигматизації та дискримінації для окремих категорій клієнтів. Попередження стигматизації та дискримінації різних категорій клієнтів.

Соціальна робота з людьми, які мають психічні розлади. Розлади психіки та їхні соціальні наслідки. Загальні підходи та принципи соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади. Організація надання допомоги. Становище людей з інтелектуальною недостатністю і теоретичні засади соціальної роботи з ними. Характеристика практичних методів і методик роботи. Організація соціальної роботи з людьми, які мають інтелектуальну недостатність.

Соціальна робота з жінками. Сутність і еволюція «жіночого питання». Соціальне положення жінок в Україні. Державна політика щодо поліпшення становища жінок. Соціальні вияви насильства стосовно жінок. Стратегії роботи зі співзалежними жінками, які зазнають насильства в сім'ї. Тренінг асертивності для співзалежних жінок, які зазнають насильства. Діяльність державних і недержавних організацій та установ із соціальної роботи з жінками.

Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ/СНІДом. ВІЛ/СНІД як соціальна проблема. Світова епідемічна ситуація. Місце України в епідемічному процесі. Перелік соціальних послуг для клієнтів з ВІЛ-інфекцією. Антиретровірусна терапія та формування прихильності до тривалого лікування ВІЛ-інфікованих. Умови початку та закінчення надання послуг. Зміст послуг. Етапи надання соціальних послуг. Форми надання послуг. Оцінювання ситуації та індивідуальний план соціального супроводу. Залучення клієнтів до вирішення їхніх проблем. Принципи соціального супроводу. Вимоги до роботи з соціальними працівниками, які здійснюють соціальний супровід. Профілактика ВІЛ/СНІДу серед уразливих груп населення.

Соціальна робота з безробітними людьми. Безробіття як соціальне явище. Загальні підходи та принципи роботи з безробітними людьми. Методи і технології соціальної роботи з безробітними людьми. Форми працевлаштування у службах зайнятості. Працевлаштування молоді. Соціальні програми сприяння зайнятості населення.

Соціальна робота з бездомними людьми. Бездомність та її причини. Структурна та психологічна теорії бездомності. Соціальний портрет осіб без визначеного місця проживання. Рівень та спосіб життя бездомних громадян. Загальні підходи та принципи роботи з бездомними людьми. Методи і технології соціальної роботи з бездомними людьми. Структура закладів для бездомних осіб та особливості їх діяльності. Організація надання допомоги. Напрями профілактичної роботи. Особливості проведення вуличної соціальної роботи.

Соціальна робота з особами, залученими до комерційного сексу. Сутність комерційного сексу та його особливості в Україні. Категорії працівників комерційного сексу, їх соціально-психологічні особливості та ризики. Зміст та напрями надання допомоги особам, залученим до комерційного сексу.

Соціальна робота з жертвами «торгівлі людьми». Визначення поняття «торгівля людьми», масштаби та групи ризику. Причини та наслідки потрапляння в ситуацію торгівлі людьми. Етапи торгівлі людьми. Порушення основоположних прав та свобод людини в контексті торгівлі людьми. Нормативно-правова база з протидії торгівлі людьми в Україні. Виявлення постраждалих від торгівлі людьми, основні індикатори. Основні потреби та проблеми постраждалих від торгівлі людьми. Соціальна реабілітація потерпілих від торгівлі людьми. Моральні принципи та етичні засади роботи з постраждалими від торгівлі людьми. Соціальна профілактика торгівлі людьми. Роль, місце і повноваження закладу освіти в системі надання комплексної допомоги особам, зокрема дітям, які постраждали від торгівлі людьми.

Соціальна робота з особами «емоційного вигорання». Синдром емоційного вигорання: складові, чинники, фази. Діагностика емоційного вигорання. Профілактика та корекція «емоційного вигорання». Рекомендації для фахівців соціальної роботи.

Соціальна робота з людьми суїцидальної поведінки. Загальне поняття суїциду. Психологічні передумови суїцидальної поведінки. Вербальні, поведінкові та ситуаційні ознаки суїцидальної поведінки. Засоби психологічного впливу на людину, що знаходиться у кризовому стані. Реабілітація осіб, що зробили спробу самогубства та профілактика суїцидальної поведінки.

Безпека дітей та молоді в кіберпросторі

Предмет, завдання, організація та принципи соціальної роботи з дітьми та молоддю щодо безпечної поведінки у кібер-просторі. Предмет та завдання соціальної роботи з дітьми та молоддю щодо безпечної поведінки у кіберпросторі. Інформаційно-комунікаційні технології у сучасному закладі освіти. Інтернет в Україні. Інтернет-можливості для розвитку дітей. Можливості використання в освітньому закладі цифрових навчальних ресурсів (медіа-засобів). Етика створення та ведення вчителем (педагогом) форумів та блогів. Організаційні аспекти соціальної роботи з дітьми та молоддю щодо безпечної поведінки в Інтернет-середовищі. Основні поняття курсу: Інтернет-середовище, кібер-простір, віртуальний простір. Нормативно-правова база використання Інтернет простору в Україні та світі. Мета, завдання та принципи соціальної роботи щодо безпеки в кібер-просторі. Нормативно-правова база використання Інтернет простору в Україні та світі.

Особливості поведінки дітей та молоді в Інтернет-середовищі. Вікові особливості поведінки в Інтернет-середовищі. Діти в Інтернеті. Дослідження з проблем використання Інтернету дітьми в Україні. Вікові психофізіологічні особливості дітей 7-10 років. Врахування психологічних особливостей дітей 11-18 років при організації тренінгів з безпечного використання інтернет-ресурсів. Гендерні особливості поведінки дітей та молоді в Інтернет-просторі. Секстинг та інтимні селфі – ключовий елемент поведінки молоді в кіберпросторі. Схожість та відмінність у гендерній поведінці дітей та молоді в Інтернеті.

Ризики Інтернет-середовища. Маніпулятивні технології впливу в Інтернет-середовищі. Вплив на розвиток особистості інформаційно-комунікаційних технологій. Інтернет-загрози для дітей. Корисні можливості та загрози соціальних мереж та сайтів знайомств. Дитячі фото в соціальних мережах: ризики, негативні наслідки. Ризики Інтернет магазинів та сайтів з послугами, які пропонують купити онлайн. Ігрова та Інтернет-залежність, кібер залежність. Основні джерела небезпеки в мережі Інтернет (шкідливі програми, віруси, черв'яки, троянський кінь (троян), програми-шпигуни, спливаючі вікна, спам, небезпечні особи тощо). Поняття ігрова та Інтернет-залежність, кібер залежність, лудоманія: фізичні та психологічні симптоми. Технологія профілактики Інтернет-залежності.

Технологія соціальної роботи щодо безпеки в кіберпросторі. Методи, прийоми, способи, засоби соціальної роботи щодо безпеки у кіберпросторі. Захист дітей та молоді від негативних інформаційних впливів – один із напрямів української державної політики в галузі освіти та соціальної роботи. Формування у дітей компетенцій безпечного користування ресурсами мережі Інтернет. Використання навичок критичного мислення при оцінюванні Інтернет-ресурсів. Консультативно-просвітницька робота з дітьми та молоддю щодо профілактики ризикованої поведінки в Інтернет-середовищі. Діяльність Коаліції за безпеку дітей в Інтернеті. Мета, основні завдання та зміст діяльності ініціативи eSafety (electronicsafety). Програма «Онляндія – безпека дітей в Інтернеті». Вітчизняні та міжнародні ініціативи, асоціації, об'єднання та організації, що займаються питання профілактики ризикованої поведінки в Інтернет-середовищі» Проект із протидії незаконним матеріалам в інтернет-просторі України «Skarga.ua» ініційований Інтернет асоціацією України. «Гарячі» контакти з інтернет безпеки та їх можливості.

Сучасні технології та підходи до профілактики ризикованої поведінки в Інтернет-середовищі. Підготовка педагогів-тренерів з безпеки в Інтернеті. Структурно-

логічна модель підготовки педагогів-тренерів з безпеки в Інтернеті. Структурно-логічна модель тренінгу для дітей 7-10 та 11-18 років з безпеки в Інтернеті. Використання мультимедійних та ігрових технологій щодо профілактики ризикованої поведінки в кіберпросторі. Проект «Про інтернет» - підвищення цифрової грамотності дітей. Інтерактивні он-лайн ігри: «Подорож на Астерікс», гра від Disney «TheSurfSwellIsland», ігри про цифрову грамотність від «MediaSmarts», «Дикий інтернет ліс» від Ради Європи тощо. Комікси про інформаційну безпеку від «Онляндії» (Безмежний ліс, Нові друзі Ганнусі, Римська група, Плутанина та інциденти). Ресурс www.onguardonline.gov - американський федеральний сайт про онлайн-безпеку. Онлайн-посібник про браузері «20 цікавих фактів про браузері й інтернет». Ресурс «NSTeens» - ігри та відео про онлайнбезпеку; «NetSmartzKids» - анімовані ролики для дітей 5-10 років.

Відповідальність батьків за безпеку дітей в Інтернеті. Організація превентивної роботи з батьками. Психологічні особливості дорослої людини – користувача Інтернету. Захист батьками власного комп'ютера. Захист батьками дитини в он-лайні та дотримання правил безпечного користування Інтернетом. Навчальний ресурс для батьків «ThinkB4U.com». «Покоління міленіалів», «Покоління Google» - діти та молодь і цифрові технології у вихованні. Роль сім'ї у формуванні безпечної поведінки підлітків в Інтернет-мережі. Кібербулінг – використання технологій для погроз та переслідування стосовно іншої людини, цькування у соціальних мережах. Он-лайн-хижаки: що можуть зробити батьки, щоб мінімізувати цей ризик. Підвищення батьками безпеки дітей та молоді у Web. Посібник з прав людини для інтернет-користувачів.

Коучинг в соціально-педагогічній роботі

Концептуальні засади коучингу. Історія виникнення й розвитку коучингу. Основні ключові поняття та терміни коучингу (коуч, клієнт, гравець, сесія, формат коучингу тощо). Вихідні положення коучингу. Історичні витоки та еволюція коучингу. Становлення коучингу як дисципліни. Особливості коучингу та його відмінність від тренінгу, психотерапії консультування та наставництва. Завдання та принципи коучингу. Ключові фігури в історії зародження коучингу як окремої професії (Тімоті Голви, Вернер Ерхард, Лора Уитуорт, Джон Вітмор, Томас Дж. Леонард та ін.).

Сучасна класифікація видів коучингу. Види коучингу за кількістю клієнтів (учнів), з якими одночасно працює коуч (індивідуальний, груповий (корпоративний), організаційний). Види коучингу за сферою застосування (лайф-коучинг, бізнес-коучинг, VIP-коучинг, кар'єрний коучинг, фінансовий коучинг. коучинг здорового способу життя, коучинг особистої ефективності, освітній коучинг. Види коучингу за стилем проведення (коучинг «фрістайл», процесний коучинг) та способом взаємодії між коучем і його учнем (очний (особистий, фото-коучинг), заочний (інтернет-коучинг, телефонний коучинг)). Види коучингу за ступенем змін, яку він передбачає (поведінковий, еволюційний, трансформаційний). Види та застосування коучингу. Стили коучингу (директивний та вільний).

Основні «інструменти» коучингу. Техніки, що використовуються в коучингу. Діагностичні методи. Проектування себе в майбутнє. Техніки, що використовують при роботі із запитом на тайм-менеджмент («пиріг часу»). Техніки, що використовуються в коучингу для роботи з цінностями. Техніка «Робота по логічним рівням». Техніка дисоціації при роботі зі стресом в коучингу. Технології побудови ефективної комунікації у коучинговому процесі. Методика формулювання запитань у коучинговому процесі.

Техніка «рівневого слухання» у коучинговій комунікації. Метод шкалування. Техніка лінії часу. Техніки подолання сумнівів. Техніка «Колесо коучингу». Модель логічних рівнів, розроблена Робертом Ділтсом. Сценарне планування. Інтерв'ю. Стратегія Уолта Діснея. Етапи, процедури та технологія коучингу на різних етапах коуч-сесії. Встановлення рапорту (контакту) під час коуч-сесії. Моделі коучингу. Модель правильної дії. Модель GROW (IGROW, RE GROW) Джона Уйтмора. Модель SMART, IMULL, T – модель. Модель коучингової взаємодії Майка Джея (МКВ). Модель коучингу запропонована Мері Бет О'Ніл. Модель коучсесії Мерилін Аткинсон.

Професійна підготовка коучей. Особистість коуча: професійні стандарти Міжнародної Федерації Коучингу (ICF). Ключові компетенції коуча. Етичні і юридичні норми діяльності коуча, кваліфікаційні вимоги. Складові професіоналізму: особистісні якості, життєва філософія, емпатія, професійний та життєвий досвід. Етичні дилеми коуча та їх уникнення. Проблема оцінки ефективності коучингу. Методи оцінки ефективності коучингу. Асоціація професійних спостерігачів та коучів (APECS). Європейська рада з коучингу і наставництва (EMCC). Міжнародна Федерація Коучів. Досвід міжнародних шкіл коучингу.

Основні клієнти коуча. Клієнти, їх особливості. Відносини між коучером та клієнтом (веденим). Рівень включеності клієнта і рівень опору змінам при коучингу. Умовна типологія: відвідувач (спостерігач, глядач), покупець (гравець), особа, яка постійно жаліється (аутсайдер). Реакція коуча: демонстрація нових можливостей, постановка питань. Особливості укладення контракту в коучингу, його види. Визначення мети клієнта, використання досвіду та планування діяльності по досягненню мети. Використання нових моделей поведінки. Вивчення запиту та оцінка ресурсів клієнта.

Коучинг в освіті та соціально-педагогічній роботі. Коучинг в освіті як інноваційна технологія. Педагогічний коучинг в розвитку управлінської компетентності керівників закладів освіти. Метод мозкової атаки, як спосіб колективної розумової роботи. Професійний мозковий штурм – метод синектики. Ділова гра, як спосіб прийняття управлінських рішень шляхом гри. Метод фокальних об'єктів – спосіб конструювання нового об'єкта. Теорія рішення «винахідницьких» задач (ТРИЗ). Метод контрольних запитань та створення сценаріїв. Програма коуч-супроводу клієнта. Ключові компетентності педагога-коуча. Дотримання коучингової позиції. Комунікативна компетентність. Використання техніки зворотного зв'язку, рефреймінгу, створення умов для розширення усвідомлення й розуміння причинно-наслідкових залежностей); використання методів прояснення, уточнення і корегування цінностей і переконань учасників взаємодії з метою оптимізації їх руху до поставлених цілей; проектування дій і створення можливості для безперервного навчання учасників взаємодії. Коучинг як інструмент особистісного й професійного розвитку фахівця соціальної роботи. Інтеграція знань різних шкіл коучингу в соціально-педагогічну роботу. Предмет коучингу в соціально-педагогічній роботі.

Мотивація в коучингу. Внутрішні ресурси людини і мотивація до змін як основа коучингового процесу. Прагнення до самовдосконалення. Усвідомлене опанування особистістю свого внутрішнього світу. «Трансформаційні розмови» як комунікація в рамках коучингу. Аспекти прояву психічної активності людини такі як, ціннісномотиваційні (зміни цінностей, мотивів); когнітивну (осмислення нових підходів, виникнення нових думок, уявлень, бачення нового); поведінкову (здійснення певних дій, перетворень); емоційну (виникнення нових емоцій). Виявлення перешкод в процесі змін. Пошук способів самомотивації.

Медіативний конфлікт-коучинг. Формування умінь подолання конфліктності у власній поведінці та діяльності інших людей, вирішення міжособистісних і внутрішньо особистісних конфліктів. Логіко-структурний аналіз конфлікту. Внутрішньо особистісний конфлікт та його вплив на виникнення міжособистісного конфлікту. Методи керування конфліктами. Емоції та почуття – їх роль в конфлікті. Конструктивне реагування на критику. Стрес. Вихід зі стресу. Переговорний процес з урегулювання конфліктів Зміст підготовки до переговорного процесу. Етапи переговорного процесу. Переговорні стилі в конфлікті. Медіація як ефективна технологія вирішення конфліктів. Стадії медіації. Маніпулятивні технології у процесі переговорів. Види маніпуляцій у переговорах. Прості маніпуляції в переговорах. Складні маніпуляції в переговорах та ігри. Види маніпуляцій і очікувані реакції. Протидія маніпулятивній технології.

Проектування та організація інклюзивного середовища

Модель інклюзивної освіти як оптимум європейських та вітчизняних традицій. Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми. Європейський простір освіти: рівень доступності для всіх. Студії європейських принципів та цінностей в сфері інклюзії. Толерантність як риса сучасного європейського суспільства. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти. Шляхи, умови оптимізації інклюзивної освіти. Принципи універсального дизайну закладу інклюзивного спрямування.

Соціальна інтеграція осіб-інклюдантів. Освітній простір, освітнє середовище, реалізація інклюзивної освіти. Інклюзивний освітній простір закладу освіти. Специфіка дорожніх мап закладів освіти: закладу дошкільної освіти; закладу середньої освіти; закладу вищої освіти. Умови забезпечення доступності інклюзивної освіти. Праймінг як форма ранньої підтримки осіб з особливими освітніми потребами: служба ранньої допомоги, консультативний центр, центр ігрової підтримки розвитку, лекотека. Створення підготовчих курсів для абітурієнтів з особливими потребами; адаптація до освітнього процесу; організація літнього оздоровчого відпочинку в інклюзивних умовах. Превентивна, консультативна, інформаційна підтримка.

Сутність і технологія педагогічного проектування. Педагогічне проектування як наукове явище. Рівні, джерела педагогічного проектування. Прогнозування як компонент педагогічного проектування. Проектування безбар'єрного середовища закладу освіти. Прогнозування ризиків освітнього середовища. Психологічна безпека в інклюзивному просторі. Ризики, способи мінімізації ризиків, критерії психологічної безпеки. Концептуальні засади концентрації ресурсів. Поліфункціональність інклюзивно-ресурсних центрів. Програми, проекти «доступної освіти». Проекти, конкурси, контракти, гранти як форми взаємодії. Модель мережевої взаємодії освітніх установ. Співпраця і конструктивна взаємодія з педагогічними і соціальними партнерами. Система комплексної взаємодії. Принципи взаємодії.

Актуальні проблеми розвитку інклюзивного середовища. Макро-фактори перетворення освітнього простору. Формування наступності в системі закладів освіти. Реалізація принципу life-long learning - навчання завдовжки в життя. Організація освітнього процесу і педагогічної взаємодії з гетерогенними групами. Організація науково-методичного супроводу системи інклюзивної освіти. Моделі, принципи організації психолого-педагогічного супроводу. Поняття корпоративної культури. Модерація, супервізія як форми керівництва спілкуванням. Підготовка модераторів.

Професійна підготовка педагога до роботи в умовах переходу до інклюзивної освіти. Моральні аспекти підготовки педагогів до роботи. Методична підготовка педагогів до роботи в гетерогенному середовищі. Організація багаторівневої системи інклюзивних практик (заклад дошкільної освіти, заклад середньої освіти та вищої). Кваліфікаційні вимоги до тьютора (асистента) в українських правових актах. Система тьюторства (асистент) в інклюзивному освітньому середовищі; модель тьютора. Додаткові компетенції педагога закладу інклюзивної освіти.

Технології формування професійно-комунікативної культури педагога. Технології навчання, педагогічні технології навчання. Педагогічні майстерні, прийоми організації педагогічної майстерні. Ефективність педагогічних майстерень у формуванні професійних компетенцій педагога інклюзивного закладу. Сучасні технології професійного навчання: навчальний діалог, професійно-імітаційна гра, персонофіційований тренінг, технологія вітагенного навчання. Інформаційні та комунікативні технології. Дистанційне навчання, мультимедіа технології, розробка мультимедійних ресурсів.

Проектні технології в соціально-педагогічній роботі

Проектування: природа, сутність, методологія. Загальне уявлення про проектування, історія виникнення проектного знання. Роль курсу у формуванні й вдосконаленні професійних знань та умінь майбутніх соціальних педагогів. Проектування: загальний історичний огляд. Теоретичні основи методу проектів. Поняття «проект». Застосування методу проектів у педагогіці. Загальне уявлення про проектне мислення, його складові та шляхи формування. Методологічні основи проектування педагогічних систем.

Проектна компетентність особистості. Сутність, структура та зміст проектно-компетентності особистості. Поняття проектно-компетентності особистості. Time-management, як спосіб проектування власної діяльності. Цілевизначення, планування і аналіз часу за допомогою методів Time-management. Планування дня за допомогою методу «Альпи»; метод структурованої уваги; матриці визначення пріоритетів при плануванні (за Ейзенхауером, С. Кові); метод «п'ять пальців» (по Л. Зайверту). Планування за системою Б. Франкліна. Метод планування за принципом В. Парето. Інструменти організації часу. Особливості формування проектно-культури соціального педагога (соціального працівника).

Основи та практичне значення соціального проектування. Соціальне проектування як засіб перетворення навколишньої дійсності. Мета, завдання, форми та види проектно-діяльності. Сутність соціального проектування як особливого виду діяльності. Компоненти (елементи) соціального проектування. Етапи соціального проектування. Стратегії проектно-діяльності. Методи і методики соціального проектування. Сучасні концепції соціально-проектно-діяльності (соціальна інженерія, соціальна утопія, антиутопія та дистопія). Підходи до соціального проектування (об'єктивно-орієнтований, проблемно-орієнтований, суб'єктивно-орієнтований (тезаурисний)). Типології соціальних проектів. Престиж-проекти і псевдопроекти як неефективні способи проектування.

Соціально-педагогічне проектування як педагогічна технологія. Концептуальні основи соціально-педагогічного проектування. Специфіка соціально-педагогічного проектування: визначення, принципи. Основні завдання соціально-педагогічного

проектування. Соціально-педагогічний проект. Досвід соціального проектування у сфері соціальної роботи (на прикладі Германії).

Технологія розробки соціально-педагогічного проекту. Концептуальні основи соціально-педагогічного проектування. Життєвий цикл проекту. Концепція соціально-педагогічного проекту. Встановлення переліку та порядку заходів по реалізації проекту. Загальна логіка соціального проекту. Поняття і порядок структуризації проекту. Методи та моделі структуризації проекту. Визначення концепції проекту. Форми організації проектів (за Р. Мінцбергом). Технологія вартісного аналізу проекту методом освоєного обсягу.

Соціально-педагогічний проект як текст. Текстове оформлення соціально-педагогічного проекту. Поняття апікаційної форми. Компоненти текстового оформлення проекту. Способи планування проектів: діаграма Гантта, сітьова діаграма, ієрархічна діаграма. Заклучна форма проекту як тексту.

Проектний менеджмент. Характеристика процесу управління проектом. Поняття управління проектом (проектний менеджмент). Середовище реалізації проекту. Складові системи управління соціальними проектами. Метод мозкової атаки, як спосіб колективної розумової роботи. Професійний мозковий штурм – метод синектики. Ділова гра, як спосіб прийняття управлінських рішень шляхом гри. Метод фокальних об'єктів – спосіб конструювання нового об'єкта. Теорія рішення «ізобретательських» задач (ТРИЗ). Метод контрольних запитань та створення сценаріїв.

Технологія моніторингу соціальних проектів. Моніторинг та оцінка соціальних проектів. Поняття моніторингу. Процедура моніторингу соціальних проектів. Сутність та види оцінки соціальних проектів. Еволюція оцінки соціальних проектів. Моніторинг та оцінка в ході виконання та по закінченні проекту. Оцінка інвестиційних соціальних проектів.

Соціальна робота у сфері паліативної допомоги

Становлення та розвиток соціальної роботи у сфері паліативної допомоги. Етимологічний аналіз та визначення поняття «паліативна допомога». Міжсекторальна суспільна співпраця як організаційний механізм державного управління паліативною та хоспісною допомогою у середньовічному суспільстві. Історична ретроспектива аспектів паліативної та хоспісної допомоги за часів Київської Русі. Становлення та розвиток паліативної допомоги в Україні.

Хоспісно-паліативна допомога: соціальні аспекти. Визначення і принципи хоспісної допомоги. Моделі діяльності хоспісів. Зміст діяльності соціальних працівників у хоспісах. Досвід країн Північної Америки з надання паліативної допомоги. Сутнісна характеристика паліативної та хоспісної допомоги і принципи її надання в країнах Західної Європи. Професійні ризики соціальної роботи у хоспісних програмах.

Законодавче забезпечення у сфері паліативної допомоги. Загальна характеристика правового забезпечення галузі паліативної допомоги в Україні. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної допомоги. Організаційно-правові засади створення і функціонування закладів (відділень), у яких надається паліативна допомога. Правовий статус особи, якій надається паліативна допомога в Україні. Паліативна допомога в нормативних документах в розрізі нозологічних напрямів (ВІЛ/СНІД, туберкульоз, онкологія). Регулювання лікарських засобів, що застосовуються в паліативній допомозі.

Особливості соціальної роботи з паліативними клієнтами. Медико-соціальні та психологічні питання клієнтів паліативних установ. Моделі та принципи надання допомоги паліативним хворим. Поширення соціальних хвороб як наслідок акультурації українського суспільства. Технології соціальної роботи із особами, хворими на інфекційні хвороби. Методи збору, аналізу й оцінки соціально-медичної інформації про клієнтів.

Робота з дітьми у сфері паліативної допомоги. Особливості дитячого хоспісу. Характеристика соціально-психологічного портрету дитини, яка перебуває на довготривалому лікуванні, та невиліковно хворої дитини. Характеристика напрямів соціальної роботи у цій установі. Визначення специфіки підтримки дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні. Основні потреби дитини та її найближчого оточення. Особливості організації дозвілля дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні. Лікарняні дозвіллієві програми.

Супервізія в соціальній роботі

Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи. Сутність понять «супервізія» та «фасилітація». Погляди на визначення та аналіз сторін, мета, завдання супервізії та фасилітації. Основні функції супервізії та фасилітації. Типи супервізії. Базові цінності супервізії та фасилітації. Супервізія в структурному контексті організації та суспільства. Етичні та юридичні принципи супервізії та фасилітації. Інформована згода. Захист прав клієнта і молодого фахівця. Значення супервізії та фасилітації у підготовці фахівців із соціальної роботи. Адміністративний та освітній методи супервізії. Особливості взаємодії супервізора та супервізованого. Основні функції супервізора та фасилітатора. Фокуси (проблеми) супервізії.

Початок роботи супервізора: контракти та межі. Ключові елементи контракту. Укладання контракту. Основні різновиди супервізії, що використовуються в соціальних службах: наставницька супервізія (tutorial supervision), навчальна / тренінгова супервізія (training supervision), менеджерська супервізія (managerial supervision), консультаційна супервізія (consultancy supervision). Відповідальність. Тривалість, частота та інші практичні аспекти супервізії та фасилітації. Початок бесіди. Гнучкість у супервізії. «Синдром ручки дверей». Конфіденційність. Підготовка, визначення порядку денного, методи та навички, ведення записів. Забезпечення оцінки та перегляду, питання меж.

Супервізорські моделі. Поняття супервізійної моделі. Класифікація супервізорських моделей. Специфічно орієнтовані моделі: модель розвитку вмінь, модель супервізії в сімейній терапії, Роджеріанська модель супервізії. Модель розвитку. Модель розвитку за К. Столтенбергом. Рівні розвитку супервізованого. Модель К. Лонганбілла, Е. Харді і Дж. Делворса (Loganbill, Hardy & Delworth). Змішана модель. Базові положення, які належать до можливостей особистісних і професійних змін. Модель для практики: основні системи, що визначають її зміст: практика, працівник, команда/колектив та установа/заклад. Професійно орієнтовані фази розвитку супервізії. Індуктивна фаза. Фаза зв'язку: професійний аспект: взаємодія практики й працівника; аспект співпраці: взаємодія працівника й команди; аспект управління: взаємодія команди й установи; організаційний аспект: взаємодія установи й практики. Фаза інтеграції: фокус на роботі в цілому.

Техніки та прийоми супервізії в груповій соціальній роботі. Техніки і прийоми організації спілкування учасників в груповій соціальній роботі. Форми організації колективної пошукової діяльності. Застосування інтерактивних вправ та ігор в процесі

групової соціальної роботи. Форми надання інформації в процесі фасилітації групової соціальної роботи. Застосування ведучим різних технік і прийомів фасилітації залежно від фази розвитку групи.

Навчання та розвиток у супервізії соціальної роботи. Процес навчання та розвитку в супервізії та фасилітації. Сучасні актуальні проблеми навчання супервізорів та фасилітаторів в Україні. Створення в організації умов для ефективної супервізії. Підтримуюча й непригнічуюча культура організації. Система супервізії як невід’ємна складова функціонування та організації соціальної служби. Знання та вміння супервізора та фасилітатора. Основні функції визначення базових навичок супервізора та фасилітатора. Політика розвитку персоналу. Розвитковий підхід до навчання супервізорів та фасилітаторів. Супервізія та фасилітація здобувачів вищої освіти. Навчання, яке передує призначенню. Навчання нових супервізорів та фасилітаторів. Навчання авторитетних супервізорів. Підготовка тренерів. Ефективне навчання супервізорів та фасилітаторів. Загальні аспекти навчальних програм для супервізорів та фасилітаторів. Визначення власних навчальних пріоритетів.

Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травму. Джерела стресу. Основні стресогенні чинники, які впливають на працівників соціальної служби. Рух стресу в системі соціальної роботи. Накопичений стрес та вигорання. Дії команди у випадку знаходження в ситуації стресу соціального працівника. Проактивна реакція супервізора на стрес молодого соціального працівника. Фізичні та поведінкові ознаки стресу. Професійне вигорання. Коротка характеристика етапів емоційного вигорання: можливі наслідки та рекомендації щодо профілактичної та корекційної роботи. Професійна психологічна травма. Травматичний, посттравматичний та накопичений стрес. Внутрішні стресори. Перші ознаки травмованості працівника соціальної служби. Реакція супервізора та фасилітатора на травму. Посередницька реакція. Зміцнювальні реакції. Психологічний індивідуальний дебрифінг. Адаптація до травми.

Питання до атестаційного екзамену

Теоретичні питання

1. Коучинг як інструмент особистісного й професійного розвитку: завдання та принципи.
2. Освітній коучинг як інноваційна технологія особистісно-розвивального навчання.
3. Роль та значення педагога-коуча в процесі формування освітнього середовища нової української школи.
4. Соціальна робота з клієнтами паліативних та хоспісних відділень: вітчизняний та зарубіжний досвід.
5. Соціальна роботи з людьми суїцидальної поведінки: профілактичні та корекційно-реабілітаційні аспекти.
6. Міжнародно-правові стандарти у сфері надання паліативної допомоги.
7. Соціальна робота з людьми, які живуть з ВІЛ: сутність, специфіка.
8. Професійні ризики: реакція супервізора на стрес і травми.
9. Супервізія в соціальній роботі: основні підходи та принципи.
10. Тренди у професійній діяльності фахівця із соціальної роботи.
11. Основні вимоги до конкурентоздатного фахівця із соціальної роботи у XXI ст.
12. Нетворкінг як сучасний тренд професійного спілкування у сфері соціальної роботи.
13. Актуальність професії соціального працівника в реалізації державної соціальної політики на сучасному етапі.
14. Науково-практичні основи соціальної роботи в громаді: мета, завдання, зміст.
15. Моделі роботи соціального працівника в громаді як напрями діяльності.
16. Інклюзивна освіта в Європі: досвід та проблеми.
17. Проектування безбар'єрного середовища закладу освіти; психологічна безпека в інклюзивному просторі.
18. Тьютор (асистент учителя, вихователя) закладу освіти інклюзивного спрямування.
19. Модель інклюзивного освітнього простору.
20. Захист дітей та молоді від негативних інформаційних впливів – один із напрямів української державної політики в галузі освіти та соціальної роботи.
21. Нормативно-правова база використання Інтернет простору в Україні та світі.
22. Мета, завдання та принципи соціальної роботи щодо безпеки в кіберпросторі.
23. Мета, завдання, форми та види проектної діяльності.
24. Сутність соціального проектування як особливого виду діяльності.
25. Специфіка соціально-педагогічного проектування: визначення, завдання, принципи.
26. Правове забезпечення соціального обслуговування різних категорій населення (люди з інвалідністю, люди похилого віку, маргіналізовані групи).
27. Права і обов'язки надавачів та отримувачів соціальних послуг.
28. Характеристика мережі стаціонарних установ соціального обслуговування населення в Україні.
29. Модель ідеального закладу сфери соціального обслуговування.
30. Види, класифікація і життєвий цикл інноваційних соціальних проєктів.

Методичні питання

1. Формування вмінь щодо професійного розвитку фахівців із соціальної роботи на засадах освітнього коучингу: моделі та техніки.
2. Технологія коучингу у роботі соціального педагога: етапи та методи.
3. Методи і технології соціальної роботи з людьми, які мають психічні розлади.
4. Соціальна робота з особами, які перебувають на довготривалому лікуванні: моделі та принципи надання допомоги.
5. Методи і технології соціальної роботи з бездомними людьми.
6. Методи і технології соціальної роботи з безробітними людьми.
7. Технології соціальної роботи з жінками.
8. Форми і методи соціально-педагогічної роботи з особами «емоційного вигорання».
9. Правила складання резюме та мотиваційного листа.
10. Стратегії і тактики побудови успішної кар'єри у соціальній роботі.
11. Технологія форсайту у прогнозуванні трендів у сфері соціальної роботи.
12. Тактики лобювання інтересів громади в соціальній роботі.
13. Методика розробки та впровадження соціальних проектів на локальному рівні.
14. Способи діяльності соціальних служб із залучення громади до взаємопідтримки та взаємодопомоги.
15. Принципи універсального дизайну закладу інклюзивного спрямування.
16. Соціально-педагогічні умови розвитку інклюзивного освітнього ландшафту (на прикладі одного із закладів: ЗДО, ЗЗСО, ЗВО).
17. Концептуальні засади розвитку інклюзивної освіти.
18. Формування у дітей компетенцій безпечного користування ресурсами мережі Інтернет.
19. Використання навичок критичного мислення при оцінюванні Інтернет-ресурсів.
20. Захист батьками дитини в он-лайні та дотримання правил безпечного користування Інтернетом.
21. Процедура моніторингу соціальних проектів.
22. Сутність та види оцінки соціальних проектів.
23. Методи та моделі структуризації проекту.
24. Способи планування проектів: діаграма Ганта, сітьова діаграма, ієрархічна діаграма.
25. Управління міжособистісними конфліктами в соціальному закладі.
26. Мотивація персоналу соціального закладу: процес, функції та класифікація мотивації й стимулів; індивідуальні мотиватори та їх діагностика.
27. Сутність традиційних та інноваційних методів та форм роботи з клієнтами соціальної роботи.
28. Дельфійський метод розробки програм для просування інновацій у соціальній сфері.
29. Основні моделі супервізорської діяльності: специфічно орієнтовані моделі, модель розвитку, змішана модель.
30. Особливості проведення групової супервізії в соціальній роботі.

Практичні завдання

1. Розробити нетворкінг стратегію для досягнення власної професійної мети.
2. Запропонувати професію найближчого майбутнього з урахуванням Вашого фаху та представити її змістовну характеристику, визначити необхідні професійні знання, уміння та навички фахівця цієї професії.
3. Розробити програму або сценарій проведення форсайт-сесії з питань професійного становлення і розвитку студентів ЗВО.
4. Розробити ментальну карту соціальної підтримки в громаді.
5. Скласти соціальний паспорт громади за основними показниками: географічний, демографічний, соціальний, економічний, освітньо-культурний, політичний, ризики .
6. Навести приклади соціальних історій використання тактик співпраці, кампанії або протистояння; аргументувати з позиції соціального працівника доцільність або неефективність тактики.
7. Скласти перелік компетенцій, якими має володіти педагог інклюзивного закладу: основні та допоміжні.
8. Запропонувати схему розвитку соціально-стійкого простору неперервної інклюзивної освіти.
9. Проектування дорожніх карт розвитку інклюзивного освітнього простору (на прикладі одного із закладів: ЗДО, ЗЗСО, ЗВО).
10. Розробити власну сімейну угоду про роботу в Інтернеті.
11. Розробити мотиваційну програму (перелік стимулів, мотиваторів та винагород) щодо поліпшення роботи працівників соціального закладу.
12. Розробити програму (перелік заходів), що позитивно вплине на згуртованість колективу соціального закладу.
13. Визначити та охарактеризувати найважливіші соціально-психологічні риси та якості менеджера соціальної роботи.
14. Розробити структурно-логічну схему технології моніторингу у соціальній роботі.
15. Розробити модель моніторингу соціальної програми.
16. Розробити проект діяльності центра дозвілля для людей похилого віку, використовуючи найефективніші форми роботи, на вашу точку зору, за алгоритмом: Назва клубу – Цільова група – Мета діяльності – Завдання – Гуртки – Команда співробітників.
17. Розробити функціонально-змістову модель роботи інтегрованих соціальних служб.
18. Вас призначили керівником групи соціального проектування у соціальній установі. Накресліть план своїх дій.
19. Проаналізувати запропоновану ситуацію. Розробити план проведення супервізії для фахівця з соціальної роботи. «Я близько півроку працюю в центрі реабілітації людей похилого віку, до цього 6 років працювала в центрі реабілітації неповнолітніх. У мене є проблема – я не можу знайти спільну мову з однією клієнткою. Їй 68 років, вона вважає, що я все роблю неправильно. Вона часто буває в центрі, серед інших постояльців у неї є приятелі, але мене вона не приймає і каже, що я все роблю не так: наприклад, говорю не в тому тоні (хоча я цілком доброзичливо з нею спілкуюся), все роблю не вчасно (навіть затримка на 2 хвилини у начальства викликає у неї нарікання), вона не до кінця розуміє (або робить вигляд, що не розуміє) мої повноваження (наприклад, вимагає від мене прання її речей, хоча для

цього у нас є окремі працівники). Минулого тижня вона вважала, що я непристойно одягнена (незважаючи на те, що форма одягу у всіх працівників стандартна), погрожувала донести на мене начальству і домогтися мого звільнення або переведення в іншу установу. Мені дуже подобається моя робота, я не хочу її міняти. Як мені з нею подружитися?».

20. Проаналізувати запропоновану ситуацію. Розробити план проведення супервізії для фахівця з соціальної роботи. «Мій клієнт – літній дідусь, ветеран війни. Він цілком бадьорий, але іноді його підводять пам'ять, він починає вважати мене своєю донькою (надаю соціальні послуги вдома). У нього є донька, яка відвідує його дуже рідко, і він кличе мене її ім'ям, щось мені розповідає, радить, просить приготувати їжу. Коли я починаю пояснювати, що я всього лише соціальний працівник, а приготування їжі – це платна послуга, він дуже засмучується, починає плакати, каже, що він поганий батько, раз його рідна донька від нього відмовляється. Мені теж невесело, я гублюся, починаю його заспокоювати, пару раз розплакалася сама. Лікувати це в його віці вже марно. Як мені себе з ним вести?».

21. Проаналізувати запропоновану ситуацію. Розробити план проведення супервізії для фахівця з соціальної роботи. «Нещодавно я влаштувався працювати в соціальний готель, де живуть бездомні люди. Серед моїх клієнтів бувають колишні керівники великих підприємств; пенсіонери, яких обманули родичі і друзі, не залишивши засобів для існування; молоді, як я, люди, які розчарувалися в житті і тепер просто спиваються; або просто звичайні люди, обставини життя яких склалися так, що тепер вони не мають свого будинку, та й взагалі нічого. Я завжди любив життя і хотів допомагати людям, але тепер мені страшно, і я не впевнений, що моє життя складеться інакше, ніж у них. Я боюся приходити на роботу, мені страшно виходити з дому, довіряти людям. Що мені зробити, щоб повернути собі колишню впевненість у завтрашньому дні?».

22. Скласти схему відмінності між програмами коуч-супроводу та соціального супроводу клієнта.

23. Визначити компетенції коуча, включаючи рубрики: Soft Skills, Hard Skills.

24. Заповнити чек-лист: «Основні «поглиначі» часу» позначте з списку кількість контрагентів, які заважають вам досягати професійної мети.

25. Заповнити чек-лист: «Мої професійні звички». Проаналізуйте свої звички, які ви вважаєте неефективними. Скористайтеся переліком типових звичок, сплануйте свою професійну діяльність щодо вироблення ефективних і корисних професійних звичок.

26. Визначити особливості формування проектної культури соціального педагога.

27. Розробити опитувальник для визначення актуальності проблеми обраної для підготовки проекту.

28. Виявити ризики, які можуть виникнути в ході розробки та реалізації соціального проекту та проранжуйте їх за значимістю і запропонуйте можливі заходи, щодо їх попередження.

29. Розробити алгоритм соціального супроводу ВІЛ-інфікованих клієнтів.

30. Розробити алгоритм соціального супроводу мігрантів, біженців та ВПО.

3. Критерії оцінювання

Шкала оцінювання атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен проводиться в усній формі. Здобувачі вищої освіти розкривають одне теоретичне, одне методичне питання та виконують практичне завдання. За кожну відповідь на теоретичне і методичне питання здобувач вищої освіти максимально отримує 70 балів, а за практичне завдання – 30 балів. Таким чином, рейтинг здобувача вищої освіти складається з наступних балів: 35 балів (теоретичне питання) + 35 (методичне питання) + 30 балів (практичне) = 100 балів. Отриманий рейтинг здобувача переводиться в оцінку відповідно шкали ECTS (див. табл. 1).

Відповідність підсумкових рейтингових оцінок у балах за шкалою ECTS

Сума балів	шкала ECTS
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D
50-57	E
35-49	FX
1-34	F

Критерії, показники оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів та шкала нарахування рейтингових балів з теоретичних питань

Шкала рейтингових балів	35-25 балів	25-15 балів	15-5 балів
Критерії оцінювання	Показники оцінювання		
повнота	- відповідь повна, обґрунтована, системна; - досконале володіння понятійним апаратом.	- відповідь неповна, без належного обґрунтування; - володіння понятійним апаратом з незначними неточностями, помилками.	- відповідь поверхова, названі окремі положення, невміння виділити головне і другорядне; - часткове володіння понятійним апаратом.
логічність	- відповідь логічно структурована; - тези аргументовані, вагомі; - зроблені повні висновки.	- відповідь з частковим порушенням послідовності; - аргументи недостатньо переконливі; - висновки не суттєві.	- відповідь непослідовна; - аргументи поодинокі або відсутні; - висновки відсутні.
глибина	- знання історії питання та сучасних досліджень; - вияв здатності до практичного аналізу та узагальнення фактів і явищ.	- часткове висвітлення історії та сучасного стану проблеми; - виявляв здатності до аналізу.	- поверхове висвітлення з називанням окремих прізвищ дослідників.
зв'язок з практикою	- опертя на передовий досвід соціальної роботи та на власний практичний досвід; - прогноз тенденції розвитку соціальних	- наведення поодиноких прикладів з власної практики; - труднощі у прогнозуванні та моделюванні соціально-педагогічних явищ.	- зв'язок відповіді з практичним досвідом; - моделювання соціально-педагогічних ситуацій за стандартними алгоритмами.

	явищ, творче моделювання соціально-педагогічної ситуації, спираючись на теоретичні позиції.		
Інтегрованість знань	- інтеграція знань з суміжних дисциплін; - творча інтерпретація даних інших наук.	- недостатня інтеграція знань з суміжних дисциплін;	- інтеграція з суміжними дисциплінами відсутня.

Критерії, показники оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів під час виконання практичного завдання та нарахувань рейтингових балів

Шкала рейтингових балів	30-20 балів	20-10 балів	10-5 балів
Критерії оцінювання	Показники оцінювання		
планування	- планування завдань діяльності менеджера соціальної роботи відповідно до програмових вимог; - реалізація завдань у змісті роботи доцільно і повною мірою; - правильне структурування форм роботи, відповідно до їх типу і виду.	- завдання сплановані не зовсім точно; - зміст роботи менеджера відтворюється обмежено; - встановлюються недостатньо логічні зв'язки між частинами роботи; - структура не послідовна; - завдання реалізуються частково.	- планування роботи менеджера соціальної роботи включає не всі завдання; - обрана структура роботи не відповідає типу; - в структурі плану роботи відсутні окремі частини.
доцільність і ефективність вибраних методів	- підбір доцільних методів і прийомів; - операційно правильне застосування методів; - володіння багатим спектром методів соціальної роботи та управлінської роботи.	- підібрані методи і прийоми є малоефективними; - недостатнє оволодіння технікою реалізації методу; - використання достатнього мінімуму методів та прийомів; - часткове оволодіння вміннями та навичками.	- деякі методи використані недоцільно; - окремі методи застосовуються недоцільно; - методичний арсенал менеджера соціальної роботи обмежений.
творчий підхід	- творчо підходить до розв'язання поставлених управлінських задач.	- традиційно підходить до розв'язання поставлених управлінських задач.	- неефективне використання творчого підходу або його відсутність.

4. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Olga Nyrenko. Policultural society and social work. *The Academy of Management and Administration in Opole*, 2016. 132 p.
2. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О.М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О.В. Епель, Т.Л. Лях, І.В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
3. Алексеева О. Р. Трендспоттинг та професійне майбутнє сучасного фахівця : навчально-методичний посібник. Старобільськ, 2017. 120 с.
4. Вакуленко О. В., Комарова Н. М., Романова Н. Ф., Семигіна Т. В. Методичні рекомендації щодо залучення місцевих громад до вирішення проблем дітей, сімей та молоді, які опинилися у складних життєвих обставинах. URL: <http://www.ekmair.ukma.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/4129/Sem>
5. Гончарь М. О., Ріга О. О., Пеньков А. Ю. Принципи надання паліативної допомоги дітям. Харків : ХНМУ, 2016. 112 с.
6. Копилова С. В. До питання про зміст професійної підготовки магістрів соціальної роботи. *Соціальна робота в Україні: теорія і практика : наук.-метод. журнал*. № 1-2. Київ : Держ. центр соц. служб для молоді, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, Фонд соц. роботи, Ліга соц. прац. України, 2016. С. 13-27.
7. Костєва Т. Б. Практикум коуч-діяльності. Методичні вказівки. Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2019. 40 с.
8. Купенко О. В. Соціальна робота : від теорії до практики : навчальний посібник. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.
9. Найдъонов М. І. Психологія престижності професій : монографія. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.
10. Нежинська О. О., Тименко В. М. Коучинг як інструмент соціально-психологічної допомоги клієнту. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 11. Соціальна робота. Соціальна педагогіка*. Вип. 23 : збірн. наук. праць. К. : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2017. С. 182–187.
11. Нежинська О. О., Тименко В. М. Коучинг як технологія розвитку лідерства у сфері освіти. *Теоретичний та науково-методичний часопис «Вища освіта України»* ; 2017, № 2 (додаток 1) ; Тематичний випуск «Університет і лідерство». К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2017. С. 65–68.
12. Нежинська О. О., Тименко В. М. Основи коучингу : навчальний посібник. Київ ; Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2017. 220 с.
13. Освіта в сфері прав людини в Інтернеті. Методичний посібник. Мурашкевич О.А., Черних О.О. К. : ВАІТЕ. 2015. 70 с.
14. Побудова кар'єри : навч.-метод. посіб. / О. В. Мельник, О. Л. Морін, Л. А. Гуцан, І. І. Ткачук, О. М. Пархоменко, З. В. Охріменко, Т. С. Попова, М. В. Лузан; за ред. О. В. Мельника. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2017. 172 с.
15. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
16. Соціально-психологічні чинники престижності професій : підготовка молоді до активного самоздійснення на сучасному ринку праці : електронний навчальний посібник / М. І. Найдъонов та ін. К., 2018. 515 с.

17. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч. А. В. Аносова, О. В. Безпалько, Т. П. Цюман та ін. Київ : ОБНОВА КОМПАНІ, 2017. 352 с.
18. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник / уклад. : Т. Д. Кочуей, О. М. Бойко. Умань : ФОП Жовтий О.В., 2016. 278 с.
19. Створення безбар'єрного середовища та соціальна інклюзія : світовий досвід для України» : аналіт. доп. / [Зубченко С. О., Каплан Ю. Б., Тищенко Ю. А.]. Київ : НІСД, 2020. 24 с.
20. «Створюй, спілкуйся та поважай : кращий Інтернет починається з тобою». – методикобібліогр. матеріали / Управління культури і туризму Харк. облдержадмін., Харк. обл. універс. наук. б-ка; ред.-уклад. Н. М. Грачова. Х. : ХОУНБ, 2018. 20 с.
21. Технології соціальної роботи за місцем проживання : навч. посібник / укладачі Іващенко К. В., Коцур І. В. 2-ге вид., оновл. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2016. 114 с.
22. Чинники успішного працевлаштування за фахом : навчальний посібник / колектив авторів ; заг. редакція О. І. Драган. К. : Кафедра, 2017. 308 с.
23. Шевців З. М. Основи інклюзивної педагогіки : підручник. К. : «Центр учбової літератури», 2016. 248 с.
24. Ястремська О. М. Бренд-менеджмент / Харків. нац. економ. ун-т. Х. : ХНЕУ, 2019. 163 с.
25. Спільно до нових послуг. Керівництво із впровадження інтегрованих соціальних послуг для сімей з дітьми в громадах. Частина 2. Ведення випадку та міжвідомча взаємодія. Збірка додатків / Дацаківська О.Ю., Стельмах С.С., Максименко К.М. Київ, 2021. 96 с. https://www.unicef.org/ukraine/media/12721/file/Spilno_dodatok_2.pdf

Допоміжна

1. Карпенко О. Г., Романова Н. Ф. Теорія та практика соціальної роботи : навчальний посібник. Київ : Видавничий Дім «Слово», 2015. 408 с.
2. Короткий огляд реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. URL: <http://www.csi.org.ua/?p=5879>
3. Національна стратегія із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року від 14.04.2021 р. № 366-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80#Text>
4. Небезпечні квести для дітей : профілактика залучення : методичні рекомендації. К. : ТОВ «Агентство «Україна», 2017. 76 с.
5. Нежинська О. О., Тименко В. М. Використання коучингу в системі вищої освіти України. *Вісник післядипломної освіти* : зб. наук. праць Ун-ту менедж. освіти НАПН України ; редкол. : О. Л. Ануфрієва та ін. ; голов. ред. В. В. Олійник. К. : АТОПОЛ ГРУП, 2015. Вип. 15 (28). С. 236–245.
6. Нежинська О. О., Тименко В. М. Коучинг як технологія формування професійної компетентності освітянина. *Сучасні тенденції розвитку науки і освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів*: збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Мукачево, 17-18 травня 2017 р.) / Ред. кол. : Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. Мукачево : Вид-во МДУ, 2017. С. 194–196.
7. Порядок забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 09.12.2020 р. № 1289. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1289-2020-%D0%BF#Text>

8. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 р. № 957. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>
9. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття : Закон України від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
10. Про зайнятість населення : Закон України від 29.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17/ed20230429#Text>
11. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.06.2018 р. № 609. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>
12. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 22.06.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/ed20230622#Text>
13. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 05.02.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60/95-%D0%B2%D1%80/ed20230205#Text>
14. Про оплату праці : Закон України від 01.04.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-%D0%B2%D1%80#Text>
15. Про основи соціального захисту бездомних осіб і безпритульних дітей : Закон України від 01.12.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2623-15#Text>
16. Про охорону праці : Закон України від 31.03.2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12/ed20230331#Text>
17. Про порядок надання паліативної допомоги : Наказ МОЗ України від 04.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0609-20#Text>
18. Про соціальні послуги : Закон України від 27.04.2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
19. Технології соціальної роботи : навчальний посібник з грифом МОН України / О. А. Агарков Д. Ю. Арабаджиев, Т. В. Єрохіна та ін. Запоріжжя : вид. комплекс АТ «Мотор-Січ», 2015. 487 с.
20. Яремчук О. В. Інновації в соціальній роботі : навчально-методичний посібник. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2015. 262 с.

Процедура проведення атестаційного екзамену зі спеціальності «Соціальна робота»

Формат проведення атестаційного екзамену

Атестаційний екзамен проводиться дистанційно з використанням платформи (програмне забезпечення) для проведення відеоконференцій Zoom.

В день проведення атестаційного екзамену здобувачеві надійде повідомлення з посиланням, за яким його буде перенаправлено для підключення до конференції на електронну пошту, Telegram.

У встановлений розкладом час початку атестаційного екзамену члени атестаційної комісії розпочинають відеоконференцію, долучають до неї випускників, здійснюють автентифікацію та інформують їх про правила проведення іспиту та часові обмеження.

Автентифікації передбачає:

- встановлення аудіо та візуального контакту на платформі відеоконференцій;
- показ документа, що посвідчує особу (паспорт громадянина України у формі книжечки або картки, паспорт громадянина України для виїзду за кордон у тому числі Е-паспорт, Е-паспорт для виїзду за кордон, Е-документ).

Під час проведення відео конференції в програмі ZOOM буде здійснено запис для підтвердження факту проведення випускної атестації.

Голова ЕК перевіряє наявність та якість підключення з кожним студентом через системи зв'язку, оголошує вступне слово. Після вступного слова голови ЕК здобувачі по черзі називають номери білетів, які їм надсилає секретар комісії через електронну пошту чи Telegram.

Здобувач готується до відповіді протягом 60 хвилин. Після закінчення часу, виділеного на підготовку, студенти за списком викладають зміст заявлених питань у білетах. Члени екзаменаційної комісії ставлять додаткові запитання до здобувача та обговорюють його відповідь. Після закінчення відповідей на питання здобувач надсилає скріншот письмового оформлення відповідей на електронну пошту секретаря ЕК.

Після завершення усіх доповідей та оцінювання робіт студентів, адміністратор (або секретар) запрошує студентів на відео-конференцію для оголошення результатів. Для цього усі учасники онлайн-заходу приєднуються до відео-конференції.

У разі виникнення під час складання екзамену обставин непереборної сили здобувач освіти повинен негайно повідомити екзаменатора або іншу відповідальну особу про ці обставини за допомогою визначеного каналу зв'язку (телефон, месенджер тощо) з обов'язковою фото- або відеофіксацією стану виконання завдань та об'єктивних факторів, що перешкоджають його завершенню. За цих обставин можливість та час перескладання екзамену визначається екзаменаційною комісією в індивідуальному порядку.

У разі повітряної тривоги або інших форс-мажорних обставин екзамен призупиняється й продовжується зразу ж після стабілізації безпекової ситуації. Здобувачі вищої освіти можуть скласти екзамен з іншою підгрупою (за її наявності, а студенти заочної форми також можуть приєднатися до підгруп денної форми та навпаки). Особи, які мешкають у зоні бойових дій, можуть складати підсумкову атестацію з використанням будь-яких технічних засобів (Viber, WhatsApp, Moodle, мобільний телефон) упродовж всього терміну роботи екзаменаційних комісій.